

7 грудня –
День місцевого самоврядування

Президент Віктор ЯНУКОВИЧ: «На часі – підготовка та проведення «капітального ремонту» регіональної влади і системи місцевого самоврядування»

9

*Із виступу Президента України
Віктора Януковича
на міжнародних муніципальних
слуханнях
«Розвиток належного врядування
на місцевому
та регіональному рівнях»
1 листопада 2011 року*

Спроба просунути реформи чи... створити нові критерії

Сприяння розвитку місцевого самоврядування в Україні відповідно до положень Європейської хартії місцевого самоврядування (від 15 жовтня 1985 року) та перехід до системи «доброго», «належного», або «добросчесного», врядування (англ. *good governance*) – основна мета Міжнародних муніципальних слухань «Розвиток належного врядування на місцевому і регіональному рівнях», що відбулися 1 листопада 2011 року в Києві в рамках головування України в Комітеті міністрів Ради Європи. Цілі проекту передбачали не що інше, як наближення управління до людей. Норвегія, Болгарія, Бельгія, Нідерланди та Італія є першими державами, на території яких була успішно втілена Стратегія інновацій та належного врядування на місцевому рівні, котра стала ключовим пунктом порядку денного слухань. Вона схвалена Комітетом міністрів Ради Європи 26 березня 2008 року і є одним із компонентів реформи державного управління в Україні.

Задля імплементації стратегії українська влада вже отримала фінансову допомогу від Норвегії у розмірі 750 000 норвезьких крон (≈ 1 039 618,5 гривні). Ця сума має покрити витрати, пов'язані з органі-

Фото Укрінформу

Упродовж 20 років регіональна політика в Україні будувалася на принципах утвердження вертикалі відносин «центр–регіони», успадкованих від радянського адміністративно-бюрократичного апарату. Тільки місце так званого «союзного центру» зайняв Київ, куди всі місцеві керівники продовжували і продовжують їздити за дотаціями, погодженнями та дозволами.

Ми з вами добре розуміємо, що такий консервативний підхід призвів до поглиблення диспропорції розвитку регіонів, виснаження місцевих і державних ресурсів, поширення корупції.

Подолання цієї інерції є головним завданням нової регіональної політики. І це можливо лише в разі побудови міцних горизонтальних зв'язків між регіонами та місцевими громадами.

Серед головних інструментів нової державної регіональної політики я бачу міжрегіональне співробітництво, націлене на створення економічної основи для задоволення потреб внутрішнього ринку.

У 2012 році вперше передбачено використати інноваційний потенціал Державного фонду регіонального розвитку для фінансової підтримки найважливіших сфер і напрямів місцевого та регіонального розвитку. Проте ця підтримка, безумовно, буде адресною, цільовою. Інвестиції отримають лише ті регіони, що демонструватимуть готовність до реформ. Це будуть державні інвестиції та гарантовані державою кредити в ті проекти, що дійсно спроможні якісно позначитися на місцевому розвитку. На кожную гривню інвестицій держава вимагатиме підвищен

ня добробуту людини. Сприймайте це як запровадження ринкових відносин між державою та регіонами. Це тільки початок.

Вирішальну роль у забезпеченні комплексного розвитку регіонів відіграє стратегічне бачення розвитку кожного регіону, розуміння його внутрішніх проблем та адекватна оцінка наявних ресурсів. На цій основі кожен регіон має підготувати стратегію сталого соціально-економічного розвитку у згоді з національними пріоритетами політики модернізації.

Реалізація Державної стратегії регіонального розвитку на 2011–2015 роки передбачає подолання депресивності регіонів, укладення угод між урядом та областями. У той же час станом на сьогодні угоди укладені лише з третиною областей, не було прийнято жодної програми подолання депресивності. Це недоліки, які мають бути усунуті в найкоротші строки.

У 2013 році буде новий бюджетний планувальний цикл у ЄС, і нам важливо максимально гармонізувати своє законодавство з європейським, у тому числі для того, щоб отримати фінансування проектів регіонального розвитку.

На жаль, хоча в Конституції і закріплений високий статус територіальних громад, на сьогодні в Україні зберігається дуже консервативна, пострадянська версія організації місцевого самоврядування. Це коли територіальні громади потенційно мають права, але не мають можливостей їх реалізувати.

Результатами реформи мають стати:

- зменшення регіональних диспропорцій та кількості депресивних територіальних громад;
- зростання матеріально-фінансового забезпечення територіальних громад;
- створення умов для розвитку територіальних громад та самодостатні, дієздатні, конкурентоспроможні інститути народовладдя на місцях;
- підвищення якості життя громадян України.

І саме такі результати реформи обов'язково повинні відчувати люди.

Водночас ми не маємо права допустити вакууму влади й дефіциту відповідальності в жодній із ситуацій, що виникатиме в процесі реформування.

Одна невдала пропозиція чи помилкове рішення може відкинути

країну до тієї точки, з якої ми починали. Ми маємо сумний досвід 2005 року, коли невідготовлену й недостатньо обґрунтовану версію адміністративно-територіальної реформи зупинили самі громадяни.

Важливою передумовою реформування місцевої влади має стати розширення дохідної бази місцевих бюджетів та раціоналізація їхніх витратів. Змінений Бюджетний і новий Податковий кодекс не дають повної відповіді на потреби забезпечення спроможності органів місцевого самоврядування та громад. Тому робота над внесенням змін до кодексів триває. І я вас закликаю брати участь у цьому процесі.

Одним із найскладніших завдань адміністративно-територіальної реформи є укрупнення громад. У цьому напрямі вже зроблено перші кроки – розроблено законопроект про об'єднання територіальних громад, який проходить широке обговорення. Законопроект встановлює порядок об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст і надання державної підтримки такому об'єднанню. Але наголошую: дотримання принципу добровільності об'єднання територіальних громад є обов'язковим!

Ми починаємо з реформи місцевого самоврядування, але розуміємо, що вирішення одних питань ставить на порядок денний інші, більш загальні й кардинальні.

Тому свого завершеного вигляду реформа отримає тільки в контексті змін адміністративно-територіального устрою держави. А це – зміни до Конституції, кардинальна перебудова всієї адміністративної системи.

На моє переконання, основний масив рішень щодо реформування місцевої влади перебуває в загальному руслі конституційних змін, що передбачаються в середньостроковій перспективі. У зв'язку з цим пропоную в рамках роботи Конституційної асамблеї використати наші напрацювання та провести широку дискусію щодо вибору оптимальних шляхів розвитку місцевого самоврядування, реформування системи місцевої влади та адміністративно-територіального устрою.

Підготував Олексій ЛУЦЬКИЙ.

зацією різноманітних подій (зустрічі урядовців усіх рівнів, гранти для експертів на місцевому рівні тощо). Майбутній датський внесок має бути витрачено на гарантування якісного впровадження стратегії (участь міжнародних експертів та чиновників із Ради Європи, переклад і тлумачення наявної документації англійською мовою, організація аудита на основі європейських принципів).

12 принципів належного врядування на місцевому рівні:

1. Чесне проведення виборів, незалежне представництво та рівна участь у передвиборних перегонах.
2. Своєчасне реагування на скарги, заяви та запити громадян.
3. Результативність та ефективність: результати мають відповідати узгодженим цілям за рахунок використання наявних ресурсів.
4. Відкритість і транспарентність, що передбачають прийняття рішень на місцевому рівні згідно з чинними нормами права та відкриття доступу до цієї інформації для широкого загалу.
5. Верховенство права в діяльності місцевої влади.
6. Етична поведінка: добробут суспільства повинен бути першочерговим порівняно з індивідуальними інтересами; мають упроваджуватися ефективні заходи задля запобігання та усунення всіх форм корупції; у разі конфлікту інтересів зацікавлені сторони повинні утримуватися від прийняття рішень.
7. Компетентність і професійна придатність, котрі мають удосконалюватися задля досягнення належного результату на місцевому рівні.
8. Новаторство та відкритість до змін: лише за наявності цих умов стає можливим схвалення справедливих рішень і досягнення високих результатів.
9. Сталий розвиток та орієнтація на далеку перспективу: мають братися до уваги інтереси майбутніх поколінь із урахуванням наявних історичних, культурних і соціальних суперечностей.
10. Якісний фінансовий менеджмент: планомірне використання коштів із урахуванням позицій громадськості та дотримання збалансованої вартості послуг, що надаються.
11. Захист прав людини, повага до культурного різноманіття та досягнення суспільної єдності.
12. Відповідальність чиновників за прийняті ними рішення та вжиття відповідних заходів у разі неналежного адміністрування.

Ю. Ц.